g o n d o l a t b ó l k ö z ö s s é g i t é r

Az absztrakciótól a papírmaketten át az AI-val támogatott látványalkotásig

Pályázó: Dékányné Varga Krisztina Katalin
Helyszín: Szigetszentmiklósi Batthyány Kázmér Gimnázium
Résztvevők: 9. évfolyamos tanulók, kb. 100 tanuló /év
Megvalósítás: egy féléves projekt, 2023-2026
Alkalmazott AI-eszköz: chatgpt.com

Szakmai bemutatkozás: a művésztanári gyakorlatod, a kortárs művészethez és a társadalmi kérdésekhez kapcsolódó munkák; a korábbi pályázati szereplés megjelölése.
Grafikusművész és művésztanár vagyok, a Magyar Képzőművészeti Egyetemen képgrafikus és vizuális nevelőtanár végzettséget szereztem. Alapfokú művészeti oktatásban, középfokú művészeti képzésben és gimnáziumi oktatásban is dolgoztam. Jelenleg a Szigetszentmiklósi Batthyány Kázmér Gimnáziumban vizuális kultúrát, valamint mozgókép- és médiaismeretet tanítok, emellett alapfokú művészeti oktatásban is részt veszek.

Diákjaimmal rendszeresen kapcsolódunk iskolán kívüli művészeti programokhoz és hosszabb alkotófolyamatokhoz. 2018-ban a DEMO-LAB programban kortárs művészekkel együttműködve az utópia témáját dolgoztuk fel, és társadalmi problémákra reflektáló vitatársast készítettünk. Tanításomban fontosnak tartom, hogy a kortárs művészet segítségével a tanulók saját életük, közösségeik és környezetük kérdéseivel foglalkozzanak.

Olyan feladatokat keresek, amelyekben az önálló gondolkodás, a manuális munka és a közös megbeszélés egymást erősíti. A művészeti tevékenységben az együttműködés, az érzékenység és a felelősségvállalás gyakorlásának lehetőségét is látom.

Előzmények: hogyan fejlődött a feladatsor, mikor kapcsolódott hozzá a téralkotás, a TÉR-KÉP pályázat és később az AI.

A bemutatott projekt egy több éve fejlődő, a 9. évfolyamon megvalósított feladatsorra épül. Kiindulópontja az absztrakt tartalmak képi megfogalmazása: hogyan lehet viszonyokat, mozgást, erőket és változásokat ponttal, vonallal és folttal megjeleníteni?

A síkbeli kompozíciókat később térbeli rekonstrukcióval egészítettem ki. A tanulók egyik rajzukat felülnézeti kiindulópontként értelmezve papírmakettet építettek. A 21 × 21 × 21 cm-es méretkorlát egy korábbi TÉR-KÉP építészeti pályázathoz kapcsolódott.
https://mucsarnok.hu/kiallitasok/kiallitasok.php?mid=561c352620e35

https://fidelio.hu/vizual/21x21-centimeternyi-mindenseg-59875.html

A feladatsor következő lépésében az építmény lehetséges használóival, funkciójával és környezetével kezdtünk foglalkozni. A formaalkotás így összekapcsolódott azzal a kérdéssel, hogy kinek, milyen tevékenységhez és milyen helyzetben lehet szüksége egy sajátos térre.

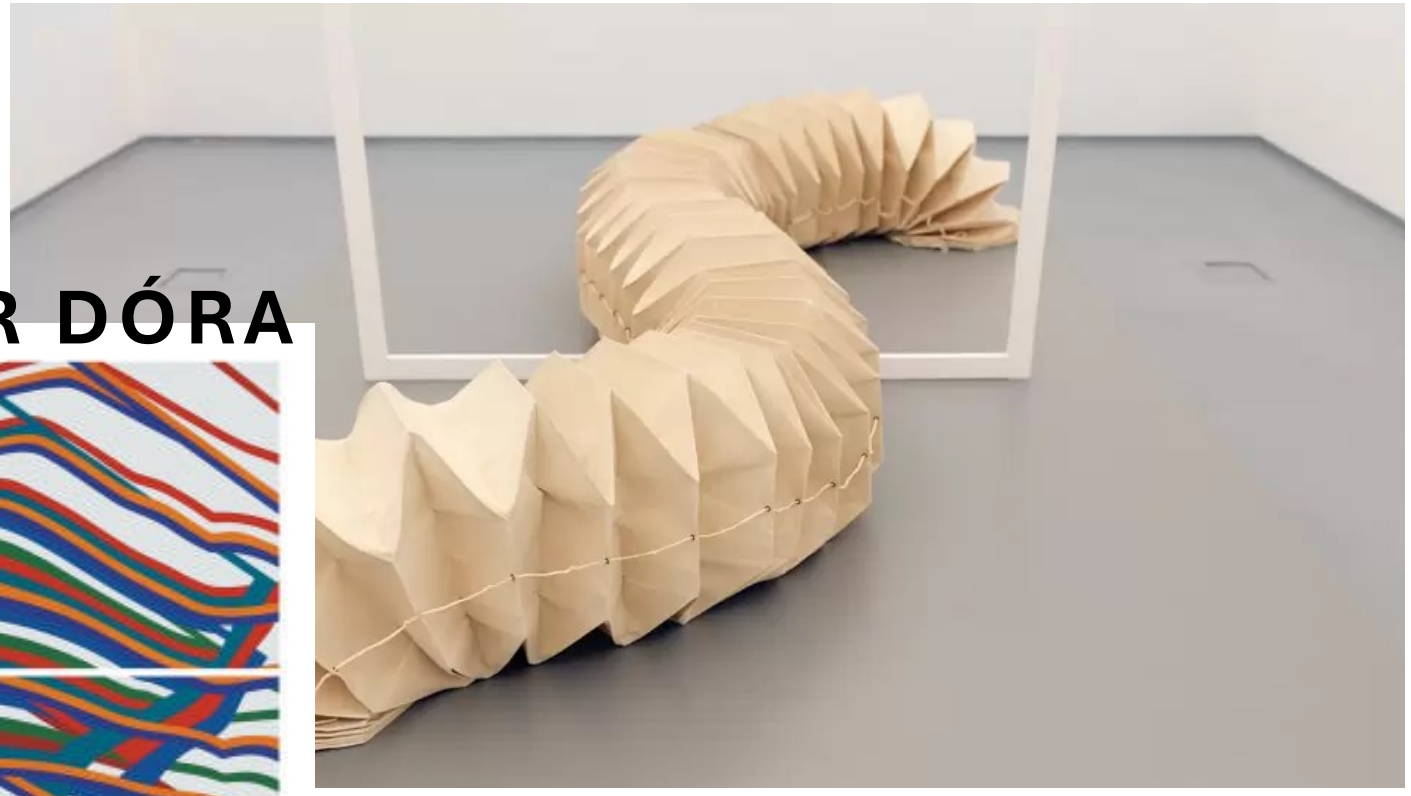
Az AI bevonásával a tanulók makettjei elképzelt építményként, környezetükbe helyezve is megjeleníthetővé váltak. A projektben az absztrakt gondolat, a kézzel létrehozott forma, a közösségi használat és a digitális látvány egy folyamat részei.

puha sarok

MAURER DÓRA

kapcsolódás a kortárs művészethez

A projekt a fogalmi gondolkodás, az absztrakció, a téralkotás és a társadalmi kérdésfelvetés kapcsolatát vizsgálja. A kortárs képzőművészet közvetítésében azt tartom fontosnak, hogy a művekhez kapcsolódó kérdések a tanulók saját alkotói döntéseiben is megjelenjenek.

Pedagógiai célok és módszerek: fogalomabsztrakció, vizuális és térbeli gondolkodás, kísérletezés, közösségi szükségletek felismerése, kritikai képolvasás.

A projekt célja, hogy a tanulók megtapasztalják, hogyan fejlődhet egy kezdeti képi gondolat többféle anyagon és megjelenítési módon keresztül. A feladatsor fejleszti az absztrakciót, a kompozíciós érzéket, a térbeli gondolkodást, az anyaghasználatot és a vizuális kommunikációt.

Fontos cél az önálló döntések támogatása. A tanulók választanak a kompozícióik közül, megoldásokat keresnek a papír térbeli alakítására, majd megfogalmazzák az építmény funkcióját és a használóihoz fűződő kapcsolatát.

A közösségi tér gondolata lehetőséget ad mások szempontjainak megismerésére. A feladat kérdései: kiknek tervezünk, milyen szükségletre válaszolunk, milyen tevékenységet tesz lehetővé a tér, és hogyan kapcsolódik a környezetéhez?

alkalmazott módszerek és munkaformák: az egyes lépések kapcsolata, tanulói döntések, tanári támogatás, az AI használatának pontos helye.

A projekt egymásra épülő feladatokon keresztül kapcsolja össze a képi, tárgyi és szöveges gondolkodást. Nyitott alkotófeladatokat alkalmaz, amelyek közös keretek között többféle egyéni megoldást tesznek lehetővé.

Az anyagkísérletezés során a tanuló a papír viselkedéséből, a hajtásokból és a szerkezeti próbákból szerez tapasztalatot. A síkból térbe történő átfordítás értelmezést igényel: el kell döntenie, mely képi elemekből lesz fal, nyílás, tartóelem vagy átjárás.

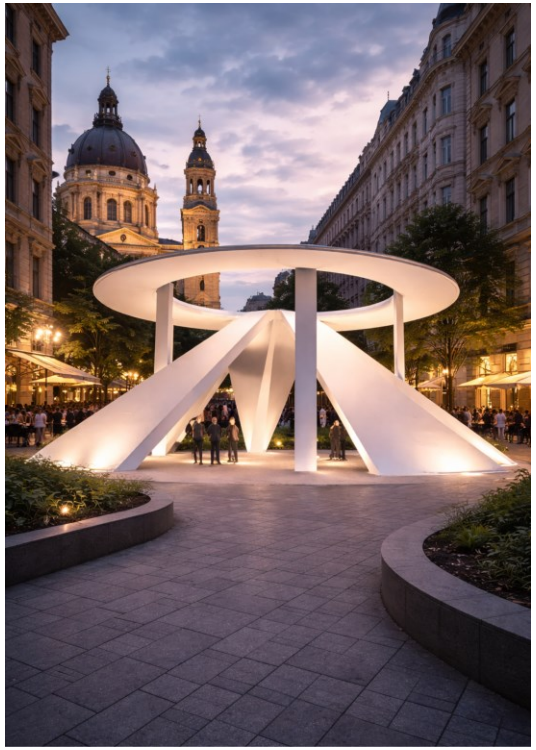
A funkciókeresés a forma és az emberi szükségletek kapcsolatára irányítja a figyelmet. A fotózás, a szövegalkotás és a poszterkészítés a saját elképzelés mások számára érthető bemutatását gyakoroltatja.

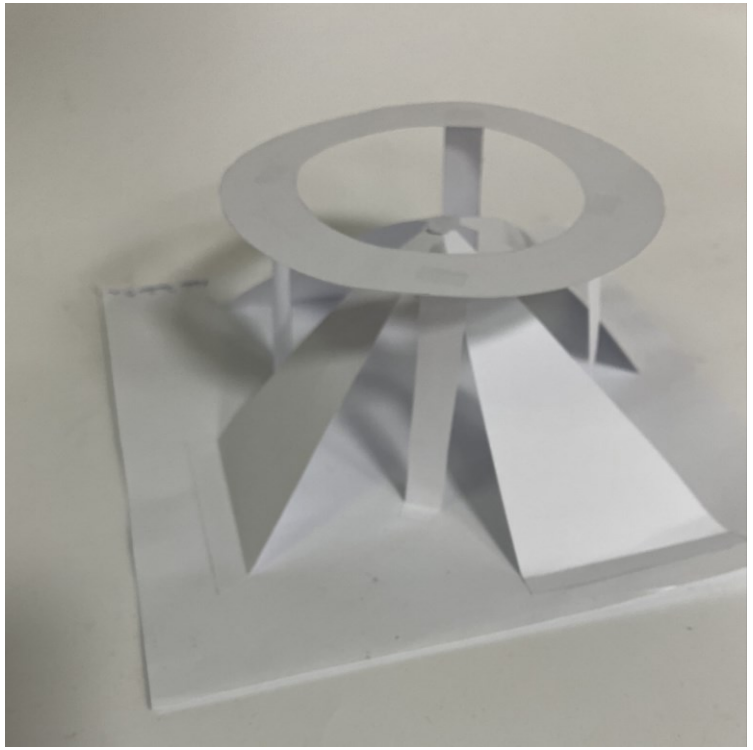
Az AI pedagógiai szerepe és médiatudatosság

A folyamatban az AI a tanulók által létrehozott makettből és a hozzá megfogalmazott elképzelésből indul ki. Segítségével láthatóvá válhat, hogyan jelenne meg a forma más léptékben, milyen környezet venné körül, és hogyan kapcsolódhatna a használóihoz.

A médiatudatosság szempontjából lényeges különbség van a meglévő makettet dokumentáló fotó és az AI által létrehozott látvány között. A generált kép egy lehetséges megjelenést mutat; az építmény megvalósíthatóságát és használhatóságát önmagában nem igazolja.

idő megfigyelőinek közössége

Az épületet az „Idő Megfigyelőinek Közössége” használja, akik az idő érzékelésével és megértésével foglalkoznak. Tagjai művészekből, tudósokból és filozófusokból állnak, akik közösen kutatják a múlt, jelen és jövő kapcsolatát. Az épület kör alakja az idő végtelen ciklusát szimbolizálja, míg a középpont a jelen pillanat fontosságát jelöli. A befelé tartó szerkezeti elemek azt fejezik ki, hogy minden esemény és élmény egy közös pontba fut össze. A közösség itt „csendes órákat” tart, amikor az emberek megfigyelik a környezetüket és az idő múlását. Emellett fényinstallációkat és emlékceremóniákat szerveznek, amelyek segítenek tudatosítani az idő élményét és jelentőségét. Az épület fő funkciója, hogy egy nyitott, elmélyülésre alkalmas térként támogassa az önreflexiót és a közös gondolkodást az idő természetéről.

Eredmények és nehézségek: konkrét munkák, tanulói tapasztalatok, sikeres és problémás AI-képek, a folyamat közben felmerült kérdések.

Differenciálás és az AI-látványok eltérő eredményei

Az AI a differenciálást is segítheti: egy kevésbé sikerült papírmakettből is születhet olyan látvány, amely megmutatja a tanuló elképzelésében rejlő lehetőségeket. Ez sikerélményt és új lendületet adhat azoknak is, akiknek a manuális kivitelezés nehezebben megy.

Az eredmények azonban nem voltak egyformán sikeresek. Egyes képeken a makett emberi léptékű építményként jelent meg, más esetekben megmaradt a papír anyagszerűsége, és a látvány nem hozta létre a kívánt térélményt. Ez arra is rámutatott, hogy az AI használata önmagában nem garantál meggyőző eredményt.

Az értékelésben ezért a tanuló saját döntéseit és munkafolyamatát tartom meghatározónak. Az AI-val készült kép látványossága nem feltétlenül tükrözi a befektetett munkát vagy az elképzelés átgondoltságát.

A program lehetséges folytatása

A folytatásban szeretném tudatosabban beépíteni a promptok megfogalmazását és a kapott képek közös értelmezését. A tanulók azt gyakorolhatnák, hogyan írják le saját építményük lényeges tulajdonságait, használóit és környezetét, majd hogyan vessék össze a látványt az eredeti szándékukkal.

Az eszközök gyors fejlődése mellett különösen fontosnak tartom a pontos megfogalmazás, a megfigyelés és a mérlegelés gyakorlását. A tanulók AI-val kapcsolatos fenntartásait is szeretném bevonni a közös gondolkodásba.

A nagy méretben kivetített képek közös megbeszélése lehetőséget adhat arra, hogy megvizsgáljuk: mi maradt meg a makettből, mit változtatott meg az AI, és a létrejött tér mennyire felel meg az elképzelt használatnak.

A közösségi funkció keresését valós használói csoportok megismerésével is továbbfejleszteném. Rövid beszélgetések, megfigyelések és visszajelzések segíthetnék, hogy a tervek egyre pontosabban kapcsolódjanak a környezetünkben élők szükségleteihez

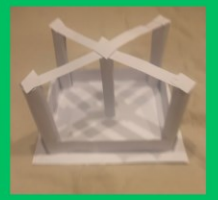
dísztér

Dísztér

ez a hely a „Napliget Kör" találkozópontja, ahol a környéken élő fiatal családok, nyugdíjasok és egyetemista diákok rendszeresen összegyűlnek; nem egy hivatalos szervezet, inkább egy baráti közösség, amely idővel alakult ki, amikor kezdetben csak néhány ember beszélgetett itt esténként, majd egyre többen csatlakoztak hozzájuk. A tető alatti tér sokféle célra szolgál: reggelente a nyugdíjasok sakkoznak és kávé mellett beszélgetnek, délután a szülők itt pihennek, amíg a gyerekek a parkban játszanak, hétvégén kisebb közösségi programokat tartanak, például könyvcserét, társasjáték-délutánt vagy közös rajzolást, esténként pedig a fiatalok találkoznak itt, beszélgetnek

Anyagi háttér, adaptálhatóság és folytatás: eszközök, időigény, költségek, más csoportokban való megvalósítás lehetősége

Anyagi háttér, adaptálhatóság és folytatás

A projekt egyszerű, viszonylag kis költségű anyagokkal megvalósítható. A festéshez és a kompozíciókhoz rajzlap, festék és fekete tűfilc, a makettekhez papír, ragasztó, olló és vonalzó szükséges. A 21 × 21 × 21 cm-es méretkorlát az anyagfelhasználást is mérsékli. A fotózást lightboxban végezzük, de a feladat egyszerű háttérrel és megfelelő világítással is adaptálható. A digitális munkához fényképezésre alkalmas eszköz, internetkapcsolat és AI-hozzáférés szükséges; a képek közös bemutatását projektor segíti. Az esetleges AI-előfizetés külön költséget jelenthet.

A feladatsor egy féléven át zajlik. Több szakasza alapos, időigényes munkát kíván, különösen a kompozíciók kidolgozása és a stabil papírszerkezet megépítése. Az AI-val készített látványok bemutatása új lendületet adhat ebben a hosszabb folyamatban.

A projekt más tanulócsoportokban is megvalósítható. A kompozíciók száma, a térbeli feladat összetettsége és a funkciókeresés mélysége az életkorhoz, a rendelkezésre álló időhöz és a tanulók tapasztalataihoz igazítható. Az AI-val végzett munka közös tanári eszközön is megszervezhető. A differenciálást segíti, hogy a tanulók különböző területeken mutathatják meg erősségeiket: a rajzi kifejezésben, a téralkotásban, a funkció megfogalmazásában vagy a képi bemutatásban.

A folytatásban szeretném erősíteni a valós közösségi szükségletek vizsgálatát, valamint a promptok megfogalmazását és a létrejött képek kritikai értelmezését. A makettek és a digitális látványok együttes bemutatása lehetőséget adhat arra, hogy az iskola közössége is bekapcsolódjon a tervek megvitatásába.

kollektív gondolatok az iskola galériában

